

ΜΙΑ ΣΚΗΝΗ

—
ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΑΝΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ, Τ. ΦΙΛΗΜΩΝ.

[Εἶνε μεσονύκτιον καὶ ἡ σελήνη μεσουρανεῖ· τὰ ἄστρα ἐκπέμπουσιν ἀμυδρὰν λάμψιν, ἐν ᾧ τὰ φανάρια τῆς πόλεως εἶνε ἐσθεςμένα ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὸ οὐράνιον φῶς ἢ ἐξ ἀμνημονεύτου συνηθείας τῆς ἐταιρίας τοῦ ἀεριόφωτός μας. Ἐν κράνος καλοκαθισμένον ἐπὶ τινος κεφαλῆς περιφέρεται ἔξωθεν τῆς οἰκίας τοῦ Φιλήμωνος.]

— ΠΑΝΟΣ. Ψάλλει κιθαρίζων.

Μὲ τὸ κράνος βαρὺ 'στὸ σκοτάδι
Μὲ τὴν λόγχην σὲ χέρι θρασυ,
'Στὴ φωτιὰ 'στὸ βουνὸ 'στὸ λαγκαδι
Τὴν πατρίδα φυλάττω—τίς εἶ.—

(ΜΙΑ ΡΟΜΠΛΙΑ ΝΤΙ ΚΑΜΕΡΑ). Προβάλλει ἀσκεπῆς ἀπὸ τοῦ παραθύρου τῆς οἰκίας Φιλήμωνος.

— ΦΙΛΗΜΩΝ. Τίς εἶ;

— ΠΑΝΟΣ. Κράνος! Καὶ σύ;

— ΦΙΛΗΜΩΝ. Ρόμπλα.

— Π. Καλή.

— Φ. Εἰπέ μοι, ὦ Πάνε, τί τὰ κράνη ταῦτα σημαίνουν; Ἀνέγνως τὸν προχθεσινόν μου *Αἰῶνα*;

— Π. (Ψυχρά). Ναί. (ὀλίγον εἰρωνικῶς). Ἄλλ' ἀνέγνως καὶ τὴν **Ἐφημερίδα**.

— Φ. (Ὁπισθοδρομῶν ἐκπληκτός). Καὶ πῶς, δὲν ἀνέγνως τὴν ἀπάντησίν μου εἰς αὐτήν;

— Π. Ναί.

— Φ. Ἐ. Δὲν εἶδες ἐκεῖ, ὅτι τὰ κράνη εἶναι καὶ ὑπὸ κλιματολογικὴν ἐποψίν καὶ ὑπὸ στρατιωτικὴν καὶ ὑπὸ

... ἀντιβασιλικὴν ἀκόμη ἀκατάλληλα διὰ τὸν ἑλληνικὸν στρατόν;

— Π. (τραγικῶς) Τιμολέων! Δὲν εἶναι πρώτη αὐτὴ φορὰ, καθ' ἣν ἀπὸ σπόντα κτυπᾷς τὴν βασιλείαν, ἐνθουμουμαι μίαν ἄλλην, καθ' ἣν ἀπὸ σπόντα ἐθυμιάτιζες αὐτήν· ἐνθυμεῖσαι καὶ σύ;

— Φ. (ἐκπληκτός) Πῶς;

— Π. (ἀποτόμως) Ναί. Ὅταν ἔγραφες περὶ διαδοχικοῦ (τοῦ διαδόχου) πτεροῦ, τὸ ὅποιον ἀναιδὴς ἀνεμὸς ἀνῆρπασε χωρὶς νὰ σεβασθῇ τὴν Μεγαλειότητά του. (Τραγικῶς). Μήπως ἄρα γε, Τιμολέων, θέλεις νὰ φέρωσι πτερὰ καὶ τὰ νέα κράνη;

— Φ. Ποσῶς.

— Π. Ἀλλὰ τότε;

— Φ. Τότε (καλύπτεται διὰ δημοκρατικοῦ πύλου, ὡς ἐκ τοῦ φύχους καὶ τῆς ὑγρασίας, ἡ ὁποία τὸν πειράζει),

— Π. (Προσβληθεὶς ἐκ τῆς συνήθους καπελομανίας). Ἐκαπελώσου (τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀνοίγεται παρὰ θυρὸν τῆς οἰκίας Καλλιγᾶ καὶ τρεῖς πύλοι ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον ἐμφανίζονται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ πνεόντος ἐκδίκησιν καὶ διψῶντος δικαιοσύνην καθηγητοῦ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου).

— Π. (Ὁπισθοδρομῶν). Τί βλέπω!

— Φ. (Ἀποκαλύπτεται, ἐν ᾧ τὸ φᾶσμα τοῦ Καλλιγᾶ ἐξαφανίζεται). Ἄλλ' ὦ Πάνε, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποκαλύπτομαι ὑπείκων τῇ βασιλικῇ μεγαλειότητι, καὶ σὺ δὲν ἀποκρανοῦσαι ὑποκύπτων τῇ ἀντιβασιλικῇ;

— Π. Ἄλλ' ὦ Τιμολέων!...

— Φ. (ἐξάλλος) Ἀποκρανώσου! Καὶ γὰρ Αἰῶνά σοι πατάξας, διαρρήξω σου τὸ κράνος!

— Π. (Πετῶν κατὰ τοῦ στόματός του μίαν μπουκὰν ἀγνώστου φύσεως) Πάταξον μὲν, λούφαξον δέ.

Κράνος.

»τῆς δημιουργίας, ὅπερ ἔγεινε ἐν ὧν λάμπον ὡς ὁ ἥλιος· ὕστερον αὐτὸς ὁ θεὸς ἔλαβεν μορφήν ἐντὸς τοῦ ὡοῦ ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ Parambrama, δηλαδὴ Θεανθρώπου. Ἀφοῦ δὲ ἔμεινε ἐντὸς τοῦ ὡοῦ ἑκατομμύρια αἰώνων, αἰφνης ῥηγνύει τὸ ὡόν, ἐξέρχεται καὶ ἀρχίζει τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου. Ἐξ ἐνὸς τεμαχίου τοῦ ὡοῦ ἐδημιούργησε τὸν οὐρανόν, ἐξ ἄλλου τὴν γῆν. Ὑστερον ὁ ἴδιος Θεὸς διηρέθη εἰς δύο ἡμίση, ὧν τὸ μὲν ἐν ἔγεινε γένους ἀρσενικοῦ, τὸ δὲ ἕτερον θηλικίου καὶ οὕτω ἐπολλπλακασιάσθη εἰς ἀνθρώπους καὶ εἰς ζῶα.»

Ἡ παράδοσις αὕτη εἶνε, κατὰ Büchner, ἡ αἰτία, δι' ἣν οἱ Ἀρμένιοι κατὰ πᾶν νέον ἔτος προσφέρουν πρὸς ἀλλήλους ὤα. Ἐξ αὐτοῦ δὲ οἱ Χριστιανοὶ πατέρες καθιέρωσαν καὶ παρ' ἡμῖν τὴν προσφορὰν τῶν ὠν κατὰ τὸ Πάσχα· ἀλλ' ἔσχον τὴν μεγάλην ιδέαν νὰ τὰ βάλουν.

Ἀναγινώσκων τις τὴν ἀνωτέρω ιδέαν τῶν Ἀρμενίων περὶ κοσμογονίας ὀφείλει νὰ παραδεχθῇ ὅτι εἶχε φθάσει ἤδη εἰς μέγαν βαθμὸν ἡ διάνοιά των, ὥστε νὰ σχηματίσωσι τόσον περίπλοκον ιδέαν περὶ τῆς δημιουργίας. Ὁλίγον ἔτι ὑπὲρ αὐτῆς ἂν ἦτο ἡ φαντασία των, καὶ ὁ Θεὸς θὰ ἐξήρχετο ἐξ ἐνὸς Ντολμαῆ.

Οἱ Βαβυλώνιοι παρεδέχοντο ὅτι ἐν ἀρχῇ ὑπῆρχον ὕδωρ καὶ σκότος πανταχοῦ, ἐνθα περιεφέροντο διαφόρων εἰδῶν **Ἐρατώδη ὄντα**· ἀλλ' ὁ Θεὸς Bel ἐχώρισεν ἐκ τοῦ χάους **Σ(*)** Ὁρα Δαμαλᾶν.

τούτου τὸν οὐρανόν καὶ τὴν γῆν, καὶ ὕστερον διέταξεν ἄλλους θεοὺς νὰ πλάσωσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα.

Τέλος, κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα, καθ' ὃν ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια ἔφθασεν εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον ἀναπτύξεως, ἐν τῇ πεπολιτισμένῃ Εὐρώπῃ τινὲς φρονοῦσιν ὅτι ὁ κόσμος ἐκτίσθη ὑπὸ ἐνὸς ἀοράτου ὄντος εἰς ἑξ ἡμέρας· ὅτι τὸ ὄν τοῦτο κατῆλθεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐσταυρώθη χάριν τῶν ἀνθρώπων, ὅτι εἶνε πατὴρ τοῦ ἑαυτοῦ του, υἱὸς τοῦ ἑαυτοῦ καὶ πνεῦμα καὶ τῶν δύο ὁμοῦ, ἀλλὰ ἐν ταύτῃ εἶνε τρεῖς, οἱ τρεῖς δὲ εἰς, ὁ εἰς δὲ τρεῖς (*).

Ἐκ τούτων ἐξάγεται ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῆς διανοίας μέχρι τινὸς συντείνει εἰς τὴν σύγχυσιν καὶ ἀπομάκρυνσιν τῆς ἀληθείας, ἀφ' ἐνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν ἐπι κράτησιν τοῦ μὴ ἀληθοῦς καὶ ἐσφαλμένου μὲ ὅλας τὰς θλιβεράς συνεπειάς· ἀλλ' ὕστερον ὑπερβάσας τὸν φραγμὸν τοῦτον ἀπαξ, ἀρεται πλέον ὑψηλὰ καὶ αἰωνίως πρὸς τὴν ἀλήθειαν.

Ὁ ἀνὴρ λοιπὸν συναισθανόμενος τὴν ὑπεροχὴν, ἣν ἔχει ἀπέναντι τῆς γυναικὸς ὡς πρὸς τὸ θάρρος καὶ τὴν δύναμιν, καὶ ἔχων συνειδήσιν τῆς ὑπερτέρας καὶ ὁλονὲν αὐξομένης διανοίας του, ἦν ἀποκτᾷ, διότι λαμβάνει ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως ἀγῶνα, ἔσχε τὸ δι-